

Tjänsteutlåtande – Uppdrag att se över avgifter för vård- och serviceinsatser

Sammanfattning

Socialnämnden gav 17 september 2019 (SN § 120) och äldrenämnden gav 18 september 2019 (ÄN § 126) förvaltningarna i uppdrag att i samverkan se över avgiftsnivåerna för vård- och serviceinsatser samt tillhörande tillämpningsbestämmelser. Enligt besluten ska förslag på nya avgifter presenteras för nämnderna senast i december 2019.

Förvaltningarna håller för närvarande på att upphandla ett verksamhetssystem. Införandeprocessen beräknas pågå under 2020-2021. Att implementera nya avgifter och förändra nuvarande avgifter i befintligt verksamhetssystem innebär omfattande arbete med konfiguration och manuell hantering av varje enskilt ärende. Utöver systemförvaltning och konsult kommer arbetsresurser behövas från avgiftshandläggare, biståndshandläggare och utförare.

Med hänsyn till pågående upphandling bedöms det lämpligare och mer ekonomiskt försvarbart att avvakta eventuella förändringar i vård- och serviceavgifter tills dess att upphandlingen av verksamhetssystemet är genomfört.

Bakgrund

Socialnämnden gav 17 september 2019 (SN § 120) och äldrenämnden gav 18 september 2019 (ÄN § 126) förvaltningarna i uppdrag att i samverkan se över

avgiftsnivåerna för vård- och serviceinsatser samt tillhörande tillämpningsbestämmelser. Enligt besluten ska förslag på nya avgifter presenteras för nämnderna senast i december 2019.

Uppdraget syftar till att:

- säkerställa att avgiftssättningen är konsekvent i alla delar för den enskilde,
- bidra till människors deltagande i samhällslivet på lika villkor,
- minska administrationskostnaderna samt
- minska överutnyttjande av insatser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av socialförvaltningen och äldreförvaltningen.

Samverkan har skett med ekonomiavdelningen på kommunstyrelseförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

Gällande lagstiftning

Reglerna om avgifter inom vård- och omsorg regleras i 8 kapitlet socialtjänstlagen (2001:453, SoL). Huvudregeln enligt SoL är att stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär ska vara avgiftsfria för den enskilde vårdtagaren.

Kommunen får dock ta ut skäliga avgifter som inte överstiger kommunens självkostnader i bland annat följande fall:

- familjerådgivning,
- hemtjänst,
- dagverksamhet,
- särskilt boende och
- annan liknande socialtjänst.

Avgiftsutrymme

Avgiftsreglerna är konstruerade så att den enskilde aldrig betalar så mycket avgift att han eller hon inte kan klara sin försörjning och livsföringen i övrigt. För att räkna fram vilken avgift den enskilde ska betala måste handläggaren göra en

individuell beräkning utifrån den enskildes inkomster och utgifter för att kunna fastställa den enskildes betalningsförmåga. Den enskildes betalningsförmåga i detta fall kallas *avgiftsutrymme*.

Saknar den enskilde avgiftsutrymme så betalar den enskilde ingen avgift.

Kommunerna har även rätt att efterge avgift helt eller delvis om det finns skäl.

Maxtaxan

Avgiftsreglerna är konstruerade på ett sådant sätt att den enskilde aldrig betalar mer än en *maxtaxa* eller *avgiftstak*, ett så kallat *högkostnadsskydd*. Den enskilde betalar aldrig mer än maxtaxan oavsett hur många insatser den enskilde har eller hur stora inkomster eller förmögenheter han eller hon har.

Maxtaxan varierar marginellt från år till år och bestäms utifrån prisbasbeloppet, som fastställs av regeringen.

Maxtaxan för 2019 är 2 089 kronor per månad och 2 125 kronor för 2020.

Nuvarande avgifter

Kommunfullmäktige beslutade 2002 om att införa avgifter för vissa vård- och serviceinsatser. Därefter har dessa avgifter justerats löpande av socialnämnden och äldrenämnden utifrån förändringar av prisbasbeloppet.

Socialnämnden och äldrenämnden har idag avgifter för följande insatser:

- Bostad med särskild service
- Korttidsvård
- Vård och omsorg i ordinärt boende inklusive servicelägenhet
- Ledsagning
- Trygghetslarm
- Serviceinsatser (hemtjänst)

Socialnämnden tar även ut avgift för familjerådgivning.

Avgiftsfria insatser

För vissa insatser tar Haninge kommun inte ut någon avgift. Kommunfullmäktige har dock möjlighet att införa avgift för dessa insatser. Det förutsätter att kommunfullmäktige ger socialnämnden och äldrenämnden i delegation att kunna införa dessa avgifter, rätt att fastställa taxa och besluta om tillämpningsbestämmelser.

Nedanstående insatser är idag avgiftsfria:

Insats	Beskrivning av insats
Matdistribution i ordinärt boende	Matdistribution i ordinärt boende är en serviceinsats för att tillhandahålla matlåda.
Boendestöd	Boendestöd är en social och praktisk stödinsats som syftar till att stärka den enskildes förmåga att hantera sitt vardagsliv både inom och utanför det egna hemmet. Stödformen bygger på att insatsen så långt det är möjligt utförs tillsammans med den enskilde och utifrån dennes behov, egna resurser och förmåga.
Avlösare i hemmet	Avlösare i hemmet syftar till att anhöriga som vårdar närstående ska ges möjlighet till avlastning i omvårdnadsarbetet.
Turbundna resor	Turbundna resor beviljas personer som inte kan åka med kollektivtrafik eller på annat sätt ta sig till sin dagverksamhet, dagliga verksamhet eller korttidsvistelse.
Dagverksamhet	Dagverksamhet riktar sig till personer som bor hemma eller som är i behov av anhörigavlastning.

Införande av nya avgifter och justering av avgiftsnivåerna

Socialförvaltningen och äldreförvaltningen har tillsammans utrett förutsättningarna för att kunna införa nya avgifter för insatser inom de områden som idag är avgiftsfria samt förutsättningarna för ändrad taxa och ändrade tillämpningsbestämmelser för vård- och serviceinsatser.

Förvaltningarna håller för närvarande på att upphandla ett verksamhetssystem. Införandeprocessen beräknas pågå under 2020-2021. Att implementera nya avgifter och förändra befintliga avgifter i befintligt verksamhetssystem innebär omfattande arbete med konfiguration och manuell hantering av varje enskilt ärende.

Utöver systemförvaltning och konsult kommer arbetsresurser behövas från avgiftshandläggare, biståndshandläggare och utförare. Upphandling av ett verksamhetssystem kan komma att innebära förändrade tekniska förutsättningar för avgiftssättning och tillämpningsbestämmelser. Detta kommer då att medföra behov av justering och anpassningar av avgifter utifrån de nya möjligheter och begränsningar som ett nytt verksamhetssystem kan innebära.

Det bedöms därför lämpligare och mer ekonomiskt försvarbart att avvakta eventuella förändringar i avgiftssystemet som rör vård- och serviceinsatser, tills dess att upphandling av verksamhetssystemet är genomfört.

Äldreförvaltningen föreslår äldrenämnden att senarelägga översynen och låta den ske i samband med verksamhetssystemets införande.

Förvaltning
Äldreförvaltningen

Avdelning/Enhet
Stab- och kvalitetsavdelningen

Handläggare
Sam Norryd, jurist och utredare

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2019-11-20

Diarienummer
ÄN 2019/162

Sida
8 (8)
